

23. AARG. N° 13

REDIGERET AF C. M. CHRISTENSEN

2. JULI 1923

FORSKELLIGT

Der viser sig af og til Vanskeligheder vedrørende Kullempningen. Stadig gøres der Forsøg paa at fritage Lokomotivfyrbøderne dette Gode, ved mere eller mindre kloge Fortolkninger eller Foranstaltninger, der tilsigter at lade Lokomotivfyrbøderne selv udføre dette Arbejde. Saaledes var der Sag angaaende dette Spørgsmaal for en Tid siden i Jylland og nu har denne Sag været paa Tapetet i København, fordi en daværende Depotforstander fandt en Udløsning for sine Sparebestræbelser ved at anordne, at Lokomotivfyrbøderne selv skulde foretage Kullempning, naar Maskinerne ikke havde henstaaet et vist Tidsrum i Remisen. Vi skal ikke opholde os over denne Depotforstanders Lyst til at slaa ned paa Lokomotivfyrbøderne, men han burde i hvert Fald holde igen, dæmme op for sin Trang i saa Henseende, naar han derved kolliderer med gældende Ordre og Bestemmelser.

Imidlertid kan dette til Tider vist være vanskeligt nok, naar man er saa ivrig, faar man maaske daarlig Tid til at tænke sig om, og hvis der havde været Tid til dette, havde Udløsningen af den indestængte Energi formentlig fundet et andet og mere passende Sted at slaa ned paa.

Vi skal gøre et Forsøg paa at anviser et Sted, der var Anledning til at reformere paa en Maade, der baade kunde glæde Lokomotivpersonalet og Depotforstanderne og for den Sags Skyld Kullempnerne med.

Det er jo en kendt Sag, at der stadig er Vrovl over Kultagningen, det indskærpes, at Kullene skal lægges paa en saadan Maade, at Lempning saa vidt muligt undgaas. Vi er ganske enige i, at dette bør efterkommes og vi tror ogsaa at det efterkommes saa godt det kan lade sig gøre. Imidlertid er det saaledes, at med de mange Typer Lokomotiver, der kulforsynes der, kan Kæden ikke passe paa Længden og som bekendt kan Snekkehjulet ikke anvendes efter sin Bestemmelse, hvilket forarsager at man den ene Gang skal køre meget langt frem for at faa Kassen ind over Tenderen, en anden Gang kan man knap nok komme langt nok frem forinden Kassen er helt oppe. Endvidere staar den ene Kran for langt fra Sporet, saa at Kassen ikke naar ind over Midten af Tenderen, og disse forskellige Ting i Forening bevirker, at Kullene kommer til at ligge daarligt og at der ofte falder betydelige Mængder Kul ned ved Siden af Tenderen. Her var der Anledning til at reformere, at indrette Kranerne saaledes, at der kan tages Kul paa en saadan Maade, at Lokomotivmændene helt er Herre over hvor

Kullene kommer til at ligge, hvad de imidlertid for Tiden ikke er.

Tag fat der, lav Kranen om, forsyn den med Motor, saa skal vi nok faa Kullene til at ligge rigtigt paa Tenderen og saa undgaar vi formentlig disse Forsøg paa at gribe ind, hvor der ingen Anledning er til det.

Vi tror at vide, at en overordnet Embedsmand i 1. Distrikt afvigte Efteraar af lagde Besøg i Sønderborg for at se paa Kraner med Motor, det vilde være rart, om den paagældende Embedsmand vilde lægge sig i Selen for at faa vore Kraner forsynet med Motorer, hvorved forskellige Behageligheder vilde være vunden for alle Parter.

* * *

Statsbanernes Sparebestræbelser giver sig forskellige og sommetider mærkelige Udslag. For at indvinde et efter Omstændighederne ringe Beløb har man med Sommerkøreplanens Ikrafttræden standset Udlivering af Køreplaner til Lokomotivfyrbøderne. Vi tror, at denne Foranstaltning ikke er helt paa sin Plads, og vi ved ogsaa, at den har bevirket en ikke ringe Misstemning hos Lokomotivfyrbøderne. Det har altid været saadan, at Lokomotivfyrbøderne, naar de kørte i Tur eller naar de fik Ordre til at køre den eller den Tur, erkendte sig om Togets Beskaffenhed, dets Ophold paa Stationerne med mere, ligesom det ogsaa var af Interesse for dem at vide paa hvilken Tid de skulde vende tilbage til Udgangstationen. Det er af økonomisk Betydning at Lokomotivfyrbøderen ved Besked hermed, og det der spares ved at inddrage de ca. 900 Køreplaner kan absolut ikke opveje det, der gaar til Spilde ved Lokomotivfyrbødernes manglende Kendskab til Køreplanen.

Det er endvidere af Betydning, at Lokomotivfyrbøderne kender de forskellige Bestemmelser, der er indeholdte i Køreplanen, hvad de nu ved denne kraftige Indskrænkning er forhindret i. Lokomotivførerne maa, siden dette er sket, stadig instruere Lokomotivfyrbøderne om

Afgangstider m. m. for at alt kan gaa som det skal. Vi er enig i alle Bestræbelser, der gaar ud paa at spare, men vi synes som sagt, at der somme Tider skydes over Maalet. For et Personale som Lokomotivpersonalet, der, naar de gør Tjeneste ved Tog, altid maa hænge i Klokkestrengen, synes det noget malplaceret, at tage Togplanerne fra dem, og Beløbet det drejer sig om, kan sikkert ikke være af Betydning for Statsbanernes Budget.

Vi saa forleden, at Dagspressen kritiserede Anskaffelse af en Bil til Generaldirektøren eller til Generaldirektoratet. Vi vil absolut ikke kritisere dette, thi vi har forskellige Gange bemærket, at ogsaa Generaldirektøren maa tage Tiden i Agt for at kunne naa at udføre sine Embedsgeringer og formentlig er Anskaffelsen af Bilen, enten den nu er mere eller mindre flot, en god økonomisk Foranstaltning, og selve Beløbet det her drejer sig om, spiller kun en meget ringe Rolle paa Statsbanernes Røgnskab.

Paa samme Maade kan der ses paa Køreplanerne til Lokomotivfyrbøderne, thi selv om der tilsyneladende spares et mindre Beløb, gaar der sikkert meget større Beløb i Vasken paa Grund af Lokomotivfyrbødernes manglende Kendskab til Planerne.

Det vilde sikkert have sin Betydning om man atter vendte tilbage til den gamle Tingenes Ordning og gav det kørende Personale hver sin Tjenestekøreplan.

* * *

Sommeren lader vente paa sig, det regner og det blæser og det er til Tider hudekoldt. — Men trods alle ugunstige Omstændigheder lever vore Medlemmer med Damer og Børn, som opholder sig paa Feriehjemmet et sandt Herreliv. — Og det er jo ganske umuligt andet, thi et dejligere Sted findes ikke.

Der er intet, der kan fryde os mere, end ved de Besøg vi aflægge paa Hjemmet, at faa de utallige Vidnesbyrd om hvor hvor dejligt Hjemmet er, hvor herlige Om-

givelserne er og hvor godt de lever der nede. Og saa vil vi endda haabe at vi ad Aare kan naa, at bringe det op til en saadan Højde i enhver Henseende, at det bliver det ganske ideelle Sted.

Og det kan det jo sagtens blive, naar man ser med hvilken Glæde Medlemmerne tager fat dernede for at gøre Udenoms-tingene i den bedst mulige Orden. Vi vil ikke tale om, at der luges, at Gangene rives og at mange andre Ting bliver udført fordi det er Medlemmernes eget Hjem, men naar man ser at alle Hjemmets Beboere tage fat med, for at bygge en Stensætning, af Sten paa indtil 500 Kg Vægt, saa glædes man over den Begejstring, der lægges i Arbejdet. Anføreren for dette Arbejde, som der taltes om forrige Aar, men som den Gang ikke blev paabegyndt, en kendt Lokomotivfører fra Østerbro, forstod ved sin egen ildfulde Maade at tage Tingene paa, at faa Hjemmets Gæster til at være med i dette Herkulesarbejde, som i Løbet af ganske faa Dage blev omtrent halvt færdigt. Vi er egentlig kede af, at denne energiske Anfører for Arbejdet ikke skulde have opholdt sig paa Hjemmet nogle faa Dage til, thi da havde Stensætningen sikkert været færdig. Han fortjener den hjerteligste Tak for sit raske Initiativ, fordi han begyndte Arbejdet, thi al Begyndelse er i Reglen svær. Men vi tvivler heller ikke om, at han nok skal faa raske Efterfølgere, saa at vi ved Sæsonens Udgang kan se vort længe nærrede Onske opfyldt.

Vi har Grund til at glæde os over denne varme Interesse for Feriehjemmet, thi der er jo ingen Tvivl om, at den ogsaa vil smitte andre, og helst dem, som endnu staar og ser skeptisk til Hjemmet, en stedse varmere Interesse, der spaar godt for vort herlige Hjem Fremtid.

Vi er jo nu ved at tømre den faste Ramme, Hjemmet skal indfattes i, Dag for Dag bliver vi mere og mere fortrolige med Tingenes Gang og vi skal ogsaa nok naa vort Maal, at gøre det til alle Medlemmernes kæreste Sted, det Sted, hvortil mange

skønne Minder knytter sig, og hvor man længes efter igen at tilbringe nogle Dage, blandt Mennesker, man føler sig veltilpas sammen med.

Af den Grund — og mange andre Grunde — gaar alle de Medlemmer, der har gæstet Hjemmet, rundt som varme Agitatorer for Tilslutning til Feriehjemstanken, og anbefaler Skeptikerne, rejs ned til Hjemmet og du bliver glad som os for dette praktiske Resultat af vor Organisations Arbejde, for paa de flest mulige Omraader at gøre alt saa godt for Medlemmerne som muligt. Vi ved ogsaa, at der af de til Agitatorer for Hjemmet forvandlede Gæster, vil blive agiteret for Tilslutning til Andelstegningen, thi endnu mangler der adskilligt i, at vi har Penge nok, der er jo saa mange Ting, der skal til, og allerede nu kan vi se, at det for at tilfredsstille Kravet om Ophold paa Hjemmet maaske bliver nødvendigt at tænke paa Udvidelser. Men hvorom alting er, vil vi paany rette en indtrængende Opfordring til alle Hjemmets Venner om at lægge al Kraft ind paa Tegningen af Andele, thi i alle Livets Forhold gælder det om at have Penge, Penge og atter Penge.

Det skal imidlertid nok komme, vi lægger med den største Fortrøstning Hjemmets Skæbne i Medlemmernes Hænder og naar vi gør dette, véd vi, at Hjemmets Fremtid i enhver Henseende vil blive betrygget.

Tegningen af Andele gaar jævnt fremad, og vi tror, at Andelstegningen, naar Sæsonen er ude, vil faa en rask stigende Kurve, saa at vi snart kan naa den bedst mulige Konsolidring af Hjemmet.

Lad os derfor alle lægge os i Selen herfor, og for saa vidt der skulde være Mangel paa Andelsbeviser noget Sted, vil man, ved at sende Kontoret en Meddelelse herom, straks kunde faa et Andelsbevis tilsendt.

Man bør huske, at der kan tegnes Andele paa saa billige Vilkaar, som ved at indbetale 2 Kr. om Maaneden, men denne Maade bør dog kun benyttes, naar man

ikke mener at kunne afse større Beløb.

Det er nemlig ogsaa af Betydning, at Andelene indbetales saa hurtigt som muligt.

Agiter for Hjemmet! Tegn Andele!

FÆLLESUDVALGET

Under 9. Juni har Fællesudvalget afsendt følgende Skrivelse til Indenrigsministeriet:

Foranlediget ved en af Arbejderforsikringsraadet med Henhold til Ulykkesforsikringsloven af 28. Juni 1920 truffen Afgørelse med Hensyn til en Tjenestemand, der er afskediget paa Grund af Utjenstdygtighed som Følge af et ham i Tjenesten overgaaet Ulykkestilfælde, tillader man sig at andrage det høje Ministerium om, at der ved Lovens Revision i den kommende ordinære Rigsdagssamling maa blive søgt gennemført en Ændring af Lovens § 40, idet man til nærmere Begrundelse herfor skal anføre følgende.

I sin nuværende Affattelse betyder Loven ikke for Tjenestemandssstanden det samme Gode som for andre Borgere, idet den omhandlede Paragraf begrænser den tilskadekomnes Krav saaledes, at naar der i Henhold til Pensionsbestemmelserne i Tjenestemandssloven tillægges en Tjenestemand højeste Pension i Anledning af Arbejdsudygtighed, hidrørende fra et under Ulykkesforsikringsloven hørende Ulykkestilfælde, har den paagældende kun Krav paa Erstatning, saafremt den kapitaliserede Pension er mindre end det Beløb, der vilde tilfalde en ikke-pensionsberettiget Tjenestemand eller privat Arbejder under lige Forhold med Hensyn til Invaliditetsgraden.

Udtrykt paa anden Maade har nævnte Bestemmelse til Følge, at den af en Tjenestemand i Kraft af hans Pensionsalder og Pensionsbidrag erhvervede Ret til ordinær Pension, hvis han blev afskediget paa Grund af Svagelighed, ikke kommer den paagældende tilgode, men lades ude af Betragtning og tages til Indtægt af Staten ved Beregningen af en tilskadekomnen Tjenestemandss Invaliditetserstatning, saafremt den paagældende afskediges paa Grund af Tilskadekomsten.

En Undtagelse fra Lovens Bestemmelser danner — ifølge Indenrigsministeriets Resolution af 6. Februar 1922 — kun den Tjenestemand, der har opnaaet en af Ulykkestilfældet uafhængig Ret til at faa Afsked paa Grund af Alder med fuld Pension.

Har den paagældende ikke opnaaet denne Ret, falder han ind under Fradragssbestem-

melserne, og Forholdet bliver desto ugunstigere, jo større Invaliditetsgraden og den opnaaede Pensionsalder er, hvilket følgende Eksempel vil belyse:

Af to Tjenestemænd i en Alder af 60 Aar med samme Lønningsindtægt, og som begge har naaet højeste Pensionsalder, men er under den Aldersgrænse, der giver Ret til at forlange Afsked med fuld Pension, bliver den ene afskediget paa Grund af Svagelighed, medens den anden kommer til Skade under Udførelsen af sin Tjeneste og afskediges paa Grund af Utjenstdygtighed som Følge af Ulykkestilfældet. Gaar man ud fra en Invaliditetsgrad af 100 pCt., vil Erstatningen udgøre 24 000 Kr., svarende til en aarlig Livrente af 2 167 Kr. Hvis den tilskadekomnes ordinære Pension herefter udgør mere end dette Beløb, hvilket vil være Tilfældet for de allerfleste Tjenestemændss Vedkommende, faar han kun Pensionen, men ingen Invaliditetserstatning. Det turde være indlysende, at disse to Tjenestemænd med samme Indtægt har højst ulige Vilkaar, thi medens førstnævnte dog vil have Mulighed for at supplere sin Indtægt ved lettere Arbejde, har den, der har mistet sin Førlighed, ikke alene ringere Muligheder i saa Henseende, men kan endog antages at være bebyrdet med særlige Udgifter til Pasning og Pleje.

Mindre grelt stiller Forholdet sig for den Tjenestemand, der ved Ulykkestilfældets Indtræden endnu ikke har naaet højeste Pensionsalder, for saa vidt som der i Følge Pensionsbestemmelserne i Tjenestemandssloven tillægges ham højeste Pension ($\frac{2}{3}$), men i adskillige Tilfælde vil det dog vise sig, at den paagældende ikke høster noget Udbytte af den erhvervede ordinære Pension, fordi den indgaar i det Fradrag, som finder Sted.

Man formener derfor, at Billighedshensyn taler for en Ændring af Loven paa dette Punkt. Uden at ville stille konkrete Ændringsforslag til den paagældende Lovparagraf skal man udtale, at Princippet i en Forbedring af Loven bør være dette, at den af en tilskadekomnen Tjenestemand paa det givne Tidspunkt opnaaede ordinære Pension bevares ubeskaaret, saaledes at der ikke sker noget Fradrag ved opnaaet højeste Pension. I andre Tilfælde bør Fradraget kun omfatte den Del af Forskellen mellem ordinære og højeste Pension, som er tilvejebragt ved Statens Midler.

En tilsvarende Ordning bør tillige søges gennemført for de efterladte i det Tilfælde, at Tjenestemanden omkommer ved Udførelsen af sin Tjeneste eller afgaar ved Døden som Følge af Tilskadekomst i Tjenesten.

DET OFFENTLIGES TJENESTE-MÆNDS OG DE PRIVAT ANSATTES STILLING

Foredrag i »Dansk Forening for Socialpolitik«
den 26. Februar 1923.

Af V. Jespersen, Kontorchef i Københavns
Magistrat.

Foredrag i »Dansk Forening for Socialpolitik« den 26. Februar 1923 af V. Jespersen, Kontorchef i Københavns Magistrat.

Titlen paa dette Foredrag er vistnok blevet noget mere spændende end den skulde. Det er ikke min Hensigt at tale om »Nedskæringen«, »Ligelønnen« og andre aktuelle Spørgsmaal, overhovedet ikke om konkrete Lønbeløb. Det, jeg vil tale om, er derimod — kort sagt — alt det andet; alt det, vi i Københavns Kommunes Administration kalder Tjenestemandsgoderne. Dem vil jeg prøve at sammenstille med de privat ansattes tilsvarende Goder — eller Mangel paa tilsvarende Goder.

Tjenestemandsvilkaarene var tidligere forskellige for de forskellige Tjenestemandsgupper, men nu er de bortset fra Lønnens Beløb, praktisk talt ens for alle Tjenestemænd, lige fra Generaldirektøren og Departementschefen og ned til Ledvogteren af 2den Grad. Det er samme Regler, der gælder for dem alle, nemlig de, der findes i Tjenestemandsløven af 12. September 1919, og som i næsten uforandret Skikkelse er overført til Københavns og Frederiksbergs Kommuners Vedtægter og antaget af talrige andre offentlige Institutioner. Tjenestemandsvilkaarene er altsaa et bestemt paavise- ligt fælles Komplex af Regler.

Det samme kan ikke siges om de privat ansattes Vilkaar. De er yderst forskellige, og en fuldstændig Udredning af dem kan vanskelig gives. Jeg maa derfor her indskrænke mig til, saa vidt mulig, at finde karakteristiske Træk frem. Jeg har saa meget mere Grund til at nøjes med det summariske, som mit Kendskab til de privat ansattes Vilkaar kun er andenhaands i Modsætning til Tjenestemandsvilkaarene, som jeg har førstehaands Kendskab til. Skulde mit mangelfulde Kendskab til de privat ansattes Vilkaar lede mig paa Vildspor, trøster jeg mig imidlertid med, at der i Forsamlingen findes dem, der straks vil korrigere mig i den efterfølgende Diskussion.

Det vigtigste af Tjenestemandsgoderne er *Pensionsretten*. Enhver Tjenestemand, der er 30 Aar gammel eller derover, er berettiget til Pension, naar han afskediges paa Grund af Alder, Svagelighed eller anden ham utilregnelig Aarsag. Naar Pensionsalderen, d. v. s. Tjenestetiden efter det fyldte 30. Aar, er over 30

Aar, eller naar Afskeden er begrundet i Tilskadekomst i Tjenesten, udgør Pensionen $\frac{2}{3}$ af Lønnen; ellers er Brøken mindre; Brøken $\frac{1}{2}$ naas dog allerede ved en Pensionsalder af over 10 Aar. Naar Tjenestemanden dør og efterlader sig Enke, faar ogsaa hun Pension, som Regel $\frac{1}{3}$ af Lønnen; desuden ydes der Børnetillæg til Børn under 18 Aar.

De privat ansattes Forhold paa det pensionsretlige Omraade er forskellige. Til Personer i ledende Stilling giver private Virksomheder undertiden en skønsmæssig Pension. Andre Virksomheder har bestemte Pensionsreglementer, som de gaar frem efter. Andre forsikrer Personalet i et Forsikringselskab, som Regel paa den Maade, at Præmien betales halvt af hver af Parterne. Men langt det almindeligste er, at de privat ansatte ingen Pension faar fra Arbejdsgiveren, men alene er henviset til den Pensionsforsørgelse, som den sociale Lovgivning byder.

Der er 4 Love, som her kommer i Betragtning, nemlig Invalidforsikringsloven (af 6. Maj 1921), Ulykkesforsikringsloven (af 6. Juli 1916 med Ændringer af 28. Juni 1920), Aldersrenteloven (af 7. August 1922) og Loven om Enkebørnsunderstøttelse (af 29. April 1913 med Ændringer af 30. Marts 1920). Invalidforsikringsloven yder Personer, hvis Erhvervsevne er nedsat til en Trediedel, et fast aarligt Rente- beløb paa 800 Kr. — Ulykkesforsikringsloven yder Personer der kommer til Skade i Tjenesten, saaledes at Erhvervsevnen lider en blivende Forringelse af 5 pCt. eller derover, en Erstatning een Gang for alle, hvis Størrelse beror paa Omfanget af Erhvervsevnenes Forringelse; Minimum for Erstatningen er $\frac{1}{4}$ Gange Aarslønnen, Maksimum 10 Gange denne, men der regnes i intet Tilfælde med en højere Aarsløn end 2400 Kr. Har Ulykkestilfældet Døden til Følge, ydes der Erstatning til de efterladte, Minimum 3000 Kr., Maksimum 12 000 Kr. — Aldersrenteloven angaar Personer over 65 Aar. Aldersrenten ydes efter faste Satser, der er forskellige for Hovedstaden, Købstæderne og Landet, og som yderligere varierer dels efter den Alder, i hvilken Begæring første Gang fremsættes, og dels efter, om Begæringen hidrører fra Ægtepar, hvor begge er fyldt 65 Aar, eller fra Ægtepar, hvoraf kun den ene opfylder denne Betingelse, eller fra enlige Personer. Som Eksempler paa Rentens Størrelse kan anføres, at i Hovedstaden er Renten til Ægtepar, der begge er fyldt 65 Aar, 1008 Kr. aarlig, naar Begæring fremsættes straks, og 1296 Kr., naar Begæring først fremsættes, naar den ældste er fyldt 68 Aar; for enlige Kvinder er de tilsvarende Tal 504 Kr., 648 Kr. aarlig. Hertil kommer et mindre Dyrtidstillæg, efter Satserne fra

1. April 1923 108 Kr. aarlig for gifte og 54 Kr. for enlige. — Enkebørnsunderstøttelsesloven yder Enker med Børn en Understøttelse til hvert Barn under 14 Aar; Beløbene er 200 Kr., 160 Kr. og 120 Kr. aarlig efter Børnenes Alder.

Betingelse for at nyde godt af Invalideforsikringsloven er, at man er Medlem af en statsanerkendt Sygekasse, hvilket atter forudsætter, at man henhører til ubemidlede Personer af Arbejderklassen og med dem i økonomisk Henseende ligestillede Mænd og Kvinder. Ulykkesforsikringsloven gælder praktisk talt for alle, der er i fremmed Tjeneste. Adgangen til Aldersrente er betinget af, at Indtægten ikke overstiger en vis, ret lav Grænse; for de Indtægter, der ligger nærmest under Grænsen, er der en Skala for Nedsættelse i Renten, saaledes at der bliver en nogenlunde jævn Overgang fra fuld Rente til ingen Rente. Adgangen til Enkebørnsunderstøttelse er betinget af, at Enken er trængende; Spørgsmaalet om Trang afgøres efter faste Regler.

Det vil ses, at disse 4 Love byder en omtrent fuldstændig Pensionsforsikring. Invaliderenten svarer til Pension med Afsked paa Grund af Svagelighed; Ulykkesforsikringserstatningen svarer til Pension ved Afsked paa Grund af Tilskadekomst i Tjenesten; Aldersrenten svarer til Alderspension, og til Enkepension, og Enkebørnsunderstøttelsen svarer til Pensions-tillægene til Børn. Der er egentlig kun ét Hul, nemlig med Hensyn til Enker under 65 Aar; er de uden Børn under 14 Aar, faar de ikke noget til dem selv. Men med denne Undtagelse er det virkelig en fuldstændig Pensionsordning.

Naar man sammenligner Tjenestemændenes og de privat ansattes pensionsretlige Vilkaar, springer det straks i Øjnene, at Tjenestemandspensionen har den store Fordel, at den er tilstrækkelig. Den yder netop det, som er Idealet for en saadan Forsikning: den bevirker, at naar Alder og Svaghed lammer Arbejdsevnen, eller naar Døden borttager Forsørgeren, saa medfører dette ikke, at den pensionerede eller de efterladte kommer til at leve under helt andre økonomiske Kaar; i Hovedsagen bliver de sat i Stand til at fortsætte Livet under Vilkaar, der ikke er væsensforskellige fra de hidtidige. Selvfølgelig er der Undtagelser; og den Omstændighed, at de gamle Pensionister fra Tiden før 1. Oktober 1919 ikke har faaet Pensionerne omregnede efter de nye Satser, kan i Øjeblikket kaste Skygge over Billedet, men under normale Forhold tror jeg, at den Karakteristik af Tjenestemandspensionen, som jeg har givet, passer. Man har, hvad Beløbenes Størrelse angaar, naaet netop det rette: hverken for meget eller for lidt.

Det samme kan derimod ikke siges om de privat ansattes Pension, i alle Tilfælde ikke om det store Flertal, der er henvist til den sociale Lovgivning. De Tal, som foran er nævnt, viser dette. For en københavnsk Familieforsørger, der er Invalid, er 800 Kr. kun en begrænset Del af, hvad der er uomgængelig nødvendigt til Familiens Underhold; for et gammelt Ægtepar, der ikke har andet at leve af, er en Aldersrente paa 1008 Kr. — selv med et Dyrtidstillæg paa 108 Kr. — langt fra tilstrækkeligt til, at de blot tilnærmelsesvis kan leve paa samme Maade, som da de var arbejdsduelige. Det er en kendt Sag, at de Byrder, som den sociale Forsorg paalægger de offentlige Kasser, er store og tunge, og det er muligt, at disse ikke kan bære mere. Men dette kan ikke bevirke, at det utilstrækkelige bliver tilstrækkeligt; det nytter ikke at lukke Øjnene for denne Sandhed. Og derfor har den store Mængde af privat ansatte Blikket rettet mod Tjenestemandspensionen som det store Maal, der maa stiles henimod; det læser man i Aviser, og hører man paa Møder. Det er et mægtigt Agitationsstof, fordi det er en Sag af vital Betydning for en meget stor Del af Befolkningen.

Under disse Omstændigheder er det et meget vigtigt Spørgsmaal, om den sociale Lovgivning er saaledes anlagt, at der er Mulighed for, at den privat ansatte selv eller hans Principal kan supplere Lovens Ydelser, saa at der derved kan fremkomme et samlet tilfredsstillende Resultat. Særlig Betydning har Spørgsmaalet naturligvis med Hensyn til Aldersrenten, fordi Antallet af Aldersrentenydende er saa stort. Det har jo været en almindelig Klage under den gamle Alderdomsunderstøttelseslov, at man ikke vandt noget ved selv at spare sammen, fordi Opsparingen medførte, at Alderdomsunderstøttelsen faldt bort eller i hvert Fald blev nedsat; og paa dette Punkt skulde den nye Aldersrentelov bringe en væsentlig Forbedring. Det gør den ogsaa, for saa vidt, som den tilsikrer den aldersrentenydende Ret til at have en Egenindtægt paa Halvdelen af Renten med et Tillæg af 100 Kr. Men hvad man har derudover, medfører Nedsættelse af Renten, først med 50 Procent af den overskydende Indtægt, saa med 75 Procent og endelig med 100 Procent. Som Eksempel kan nævnes Tallene for et københavnsk Ægtepar, der søger Aldersrente ved opnaaet 65-Aars Alder for begge Ægtefæller. Renten er her 1008 Kr. aarlig, og den faar de Lov at beholde ubeskaaret, selv om de har en Egenindtægt paa 604 Kr. aarlig; i saa Fald har de altsaa en samlet Indtægt paa 1612 Kr.; hvis de selv har sikret sig ikke 604 Kr., men 1912 Kr., faar de slet ingen Aldersrente, og den samlede Indtægt bliver saaledes 1912 Kr.; ved at sikre

sig 1300 Kr. mere end de første 604 Kr. opmaar de altsaa kun en Indtægtsforøgelse paa 300 Kr. For de andre Kategorier af aldersrentenydende er Forholdet ganske tilsvarende, kun at Beløbene naturligvis bliver andre — større eller mindre —, naar Renten er en anden.

Resultatet heraf kan ikke ret vel blive andet end, at man kvæler Tanken om, at de privat ansatte selv eller deres Arbejdsgivere skulde se at tilvejebringe en Ordning, hvorved Aldersrentens Beløb suppleres op til et saadant Beløb, at det tilsammen udgør en tilstrækkelig Forsørgelse ligesom Tjenestemandspensionen. Der har været Bestræbelser fremme i den Retning, maaske nok saa meget for de saakaldte Funktionærklasser som for Arbejderne, omend der ogsaa findes private Pensionskasser for Arbejdere. Men Grundlaget tages bort fra disse Kasser ved Aldersrenteloven. De første 5—6—700 Kr., der sikres i Kassen, har den paagældende Glæde af; men Resten maa de betale alt for dyrt, fordi den forøgede Indtægt medfører Nedsættelse af Aldersrenten. Det her anførte gælder naturligvis ikke privat ansatte i ledende Stillinger, der kan gøre sig Haab om at sikre sig en Alderdomsforsørgelse paa 4—5000 Kr. eller mere; de falder ganske uden for Aldersrentens Omraade; men det gælder alle dem, der ikke kan vente at naa højere op end ca. 2000 Kr. her i København og tilsvarende lavere Beløb i Provinsen. Hele denne store Skare tvinges ind paa den eneste Udvej til at faa deres Alderdoms Kaar forbedrede, saa de kan blive virkeligt tilfredsstillende, er at faa Aldersrentens Satser forhøjede. Jeg tror, at det af mange Grunde er ønskeligt, at dette bliver ændret, og jeg synes, at man maa haabe, at den Kommission, der ved Lovens Vedtagelse blev nedsat for at tage forskellige Spørgsmaal op til Undersøgelse, maa have Lykke til at finde et Forslag, der paa det her omhandlede Punkt kan virke som en Forbedring.

Medens Tjenestemændenes Pension saaledes er langt mere tilfredsstillende, hvad Beløbenes Størrelse angaar, end de private almindelige Pensionsforhold, saa er der et andet Punkt, hvor det muligvis maa siges, at Tjenestemandreglerne trænger til at ændres noget i Retning af de for privat ansatte gældende. Jeg sigter her til Spørgsmaalet om Misbrug af Pensionsretten.

Dette Spørgsmaal har ingen nævneværdig Betydning med Hensyn til Alderspensionen. 65 Aar er laveste Aldersgrænse baade for Alderspensionister og for Aldersrentenydende; dette er allerede i og for sig ikke nogen lav Alder, og for den, der kan vedblive længere med at arbejde, er der baade i Tjenestemandsoverordningen og i Aldersrenteloven tilstrækkelige Motiver til

at holde ud. Spørgsmaalet angaar derimod dem, der afskediges paa Grund af Svagelighed eller anden dem utilregnelig Aarsag. Overfor saadanne er Vilkaarene for de privat ansatte ret strenge. Betingelsen for at opnaa Invalidiserente er, at Erhvervsevnen er nedsat til en Trediedel eller derunder. Samme Vilkaar stiller Akties. Pensionsforsikringsanstalten. Og de private Virksomheders Pensionsreglementer har i Reglen en eller anden Ventil; eksempelvis kan nævnes, at der i Lovene for et stort Roderis Pensionskasse staar: »Spørgsmaal om Medlemmernes U tjenstdygtighed, d. v. s. U tjenstdygtighed, der berettiger til Pension, afgøres af Kассens Bestyrelse«; man kan føle sig mere eller mindre tiltalt af en saadan Bestemmelse, men at den indeholder et Værn mod Misbrug, er utvivlsomt. Ulykkesforsikringen er maaske ikke fuldt saa skærmet mod Misbrug, men den har i hvert Fald den store Fordel, at Ydelsen gradueres efter Tilfældets Art, saaledes at der ikke skal betales fuld Erstatning for en hvilken som helst Grad af Tilskadekomst. Hvad endelig angaar Afsked paa Grund af daarlig Udførelse af Tjenesten, Skulkeri o. lign., saa ligger det som Regel ganske udenfor Mulighedernes Grænse, at privat ansatte kan faa Pension paa et saadant Grundlag. Overfor privat ansatte er der altsaa i høj Grad Garantier mod Misbrug af Pensionsbestemmelserne.

Det samme kan derimod ikke siges med Hensyn til Tjenestemænd. Reglen gaar her ud paa, at den afskedigede er berettiget til Pension, naar Afskeden skyldes Svagelighed uden nogensomhelst Angivelse af Svagelighedens Grad. Da der nu altid er en vis Forhaands sandsynlighed for, at der er en Aarsagssammenhæng imellem en tilstedeværende Svagelighed og en stedfunden Afsked, saa bliver Resultatet meget let, at naar en Tjenestemand er afskediget, og naar han dokumenterer at være svagelig, saa bliver det faktisk det offentlige, hvem Bevisbyrden kommer til at paahvile, hvis man ikke vil anerkende Aarsagssammenhængen og dermed Pensionsretten. Og er der Aarsagssammenhæng, bliver det offentlige nødt til at udrede Pensionen, selv om paagældende er fuldt arbejdsduelig. En af Københavns Kommunes Pensionister er afskediget paa Grundlag af en Lægeerklæring, hvorefter han var lidende af Neurastheni, »der nu har antaget saadanne Dimensioner, at det maa anses for absolut nødvendigt, at han forandrer sin Livsstilling«; Forandringen lykkedes — men Kommunens Pensionspligt blev hængende.

De Vanskeligheder, som Pensionsbestemmelserne saaledes bereder, skærpes ved Forholdet til Ulykkesforsikringsloven. Denne Lov angaar ogsaa Tjenestemænd, men ifølge dens §

40 falder Erstatningen bort, hvis der tilkommer den tilskadekomne Pension som Erstatning for Ulykkestilfældets Følger. Det offentlige maa imidlertid tage Stilling straks, naar Arbejdersikrings-Raadets Kendelse foreligger; det er nemlig kun, hvis den tilskadekomne straks afskediges med Pension, at Erstatningen bortfalder; afskediges han ikke, maa det offentlige udbetale Erstatningen, og denne Udbetaling har nogen Indflydelse paa Pensionsretten, saa hvis det f. Eks. et halvt Aar senere viser sig, at paagældende alligevel maa afskediges, saa skal han have sin fulde Pension, uanset at han tidligere har faaet Erstatning. Saadan Dobbelbetaling vil man naturligvis nødig ind paa, og Resultatet bliver da let, at man altid afskediger, hvis det ikke er afgørende sandsynligt, at den tilskadekomne kan vedblive at gøre Tjeneste endnu i lang Tid.

Det er under disse Omstændigheder forstaaeligt, at Antallet af Tjenestemænd, der pensioneres, inden Aldersgrænsen er naaet, er meget stort. Eksempelvis kan oplyses, at Antallet af Pensioneringer i Københavns Kommune i Tiden fra 1. April 1920 til i Dag (26. Februar 1923) har været følgende:

under 50 Aar	115
50—60 Aar	117
60—65 Aar	90
over 65 Aar	404
ialt	726

Det vil ses, at henimod Halvdelen af Pensioneringerne ligger under Aldersgrænsen og altsaa skyldes Svagelighed eller anden utilregnelig Aarsag. Det maa dog bemærkes, at dette Forholdstal er tilfældigt og vil ændres med en anden Aldersfordeling af de tjenstgørende. Et værdifuldt Forholdstal faas først ved Sammenstilling med en aldersfordelt Fortegnelse over de tjenstgørende; men en saadan foreligger ikke. Det er dog rent umiddelbart klart, at Antallet af Pensioneringer inden Aldersgrænsen er stort, og hvad specielt Tallet for Pensioneringer inden det 50. Aar angaar, kan oplyses, at det antagelig svarer til omkring $\frac{3}{4}$ Procent aarlig — en meget høj Procent i den Alder.

Det Indtryk, Antallet af Pensioneringer saaledes giver, faar man bekræftet af det, man ser og hører. Man kender jo forskellige prominente Folk, hvis Arbejdsevne tillader dem at udføre mangt et godt Stykke Arbejde, men som dog i sin Tid er afskedigede som svagelige og i den Anledning fremdeles oppebærer Pension. Man kender ogsaa et stort Antal ikke prominente Folk, som i al Stillsfærdighed har trukket sig tilbage til Landet, hvor de i sin Tid er kommet fra, og har faaet sig et lille Hus eller hvad de nu har, — med Støtte i Pensionsret-

ten. Og foruden dem, man kender, er der talrige, man ikke kender.

Det er altsaa en Sag, som allerede direkte har en betydelig Rækkevidde. Og saa er endda Sagens indirekte Betydning maaske nok saa stor. Det er galt nok med dem, der pensioneres for tidlig; men værre er det, at Tjenestens Effektivitet kan svækkes hos dem, der vel ikke pensioneres, men dog ved med fuldkommen Sikkerhed, at de naarsomhelst kunde blive pensionerede, hvis de selv vilde.

Hvis man nu vil overveje, hvad der kan gøres for at begrænse den tidlige Pensionering, ligger det nær at begynde med at rette Tanken paa Tjenestemændene selv. Kan man ikke opnaa noget ved at prædike Moral for dem? Ærlig talt tror jeg ikke, man naar langt ad den Vej. Man maa nemlig ikke overse, at de tidlig pensionerede næsten altid er i god Tro, ialtfald til en hvis Grad. Den, som har tjent det offentlige i 15—20 Aar for en lav Løn — og enhver Tjenestemand med Respekt for sig selv synes, at hans Løn er lav i Forhold til hans Præstationer — og som syntes, at det hele er ham for besværligt nu, da hans Kræfter er mindre gode, han finder det næsten altid at være ganske rimeligt, at det offentlige giver ham en Livrente, hvormed han kan supplere den begrænsede Indtægt, han venter at kunne skaffe sig. Og er han tilskadekomnen i Tjenesten, kommer han vanskeligt nogensinde bort fra Følelsen, af at hvad det offentlige saa yder ham — nok bliver det aldrig til at gøre godt, hvad han har lidt af ondt. Nej, Pensionisterne er ikke Folk, der inderst inde har en ond Samvittighed; i alt Fald maa man regnet med, at det er rent undtagelsesvis.

Saa tales der om, at man maatte kunne flytte de svagelige til andet og lettere Arbejde og derved undgaa at afskedige dem. Ja, det er udmærket, hvis de selv kan finde en let Stilling, som passer for dem, eller der i deres Institution findes en, som kan anvises dem. Men ellers lykkes det saa godt som aldrig, fordi der fornuftigvis ikke er nogen fremmed Institutionschef, der mener at kunne være tjent med, at en Tjenestemand, som selv ønsker at afskediges, tvangsforflyttes til hans Ressort. Det eneste Resultat, der kommer af at rejse Spørgsmaal herom, er at Afskeden udsættes nogle Maaneder, og at det offentlige kommer til at betale Tjenestemanden Sygeløn i Stedet for Pension i den Tid.

At Tanken i denne Forbindelse henledes ogsaa paa Lægerne, er selvfølgelig uundgaeligt. Dokumentation af Svageligheden sker gennem Lægeerklæringer, og det kan ikke nægtes, at det rundt omkring i den offentlige Administration er nogen Bitterhed over, at det tilsyneladende

er saa let at tilvejebringe en tvingende Lægeerklæring. Der er dog maaske her en Tilhøjelighed til at fælde en ikke helt retfærdig Dom. Jeg tror, at hvis Væggene i Lægernes Konsultationsstuer kunde tale, vilde de berette om mange kraftige og gode Lægeord til Tjenestemænd, som for tidlig er bleven trætte. Men hvis Patienten trods Lægens Formaning fastholder sin Paastand, staar Lægen meget svagt. Patientens eget Udsagn er jo en Hovedkilde til Oplysning om hans Befindende, og naar Lægestandens Opgave er at helbrede, og den i Tvivlstilfælde bør staa paa den Side, hvor der ikke er Fare for, at Helbredet lider, — ja, saa maa Resultatet blive, som det er. Ved Kontrolundersøgelser hos særlig indsigtfulde Læger opnaar man at blive værget imod vitterlig usandfærdige Attester fra de enkelte uheldige Subjekter, der findes i Lægestanden som i enhver anden Stand. Man naar vel ogsaa i visse Tilfælde noget mere; men ikke meget langt. Der er nemlig det, at de lærde tit er uenige; og i saa Fald holder Domstolene med de Læger, der attesterer Svagheden. Københavns Kommune har nylig haft en smærtelig Erfaring i saa Henseende. Der forelaa Attest fra en anset Læge om, at Tjenestemanden vel led af Rheumatisme, men denne Lidelse har ført til uforholdsmæssig lange Sygeperioder, idet Sagsøgeren overdriver sin Lidelse; og en Specialist udtalte, at det objektive Fund er saa ringe, at hans Angivelse af Smerter mere maa bero paa nervøs Hypersensibilitet end paa reelle Muskelsmerter. Tager man kun Hensyn til hans Muskellidelse, maa han anses for fuldt ud arbejdsdygtig. Men han fremlagde selv Attester fra andre Læger, og den ene af Kommunens Læger blev indkaldt som Vidne og modificerede her sin Udtalelse derhen, at han ikke mente, at Sagsøgeren simulerede. Og saa tabte Kommunen Sagen. (Østre Landsrets Dom af 27. November 1922).

Dette er ikke den eneste af den Slags Sager, der er tabt, og det sker vel nok af og til, at Administrationen fordeler sin Bitterhed imellem Lægerne og Dommerne; Dommerne maatte dog — synes man — være klar over, hvilke uheldige Følger Dommene kan faa. Imidlertid har man jo ikke Lov til at kritisere Domme; de er altid rigtige — hvis de da ikke omstødes af Højesteret. Og forøvrigt er der vel ingen Grund til at tvivle om, at Dommeren ser de uheldige Følger, men de er nødt til at domme efter de Bestemmelser, der er gældende. Har disse uheldige Følger, er det dem, der maa rettes.

Det er da den Vej, man maa gaa, hvis man vil søge Garanti mod Misbrug. Man maa rette de gældende Tjenestemandspensionsregler. Den Forsigtighed, der paa dette Punkt er udvist

overfor de privat ansatte, kan her tjene til Lære. Men jeg tror, at det vilde være at gaa for vidt, hvis man ganske fulgte de almindeligt gældende Garantiregler for privat ansatte; Tjenestemandsskandens Karakter vil forandres, hvis man gaar for vidt, at man betager den dens Tryghed. Der vil sikkert ogsaa kunne findes passende Mellemformer. Først og fremmest maatte man vel se at faa Bevisbyrden flyttet fra det offentlige over til Tjenestemanden. Saa kunde der være Tale om at graduere Pensionens Størrelse efter Erhvervsvejens Nedsættelse i Stedet for efter Tjenestetidens Længde, og som Kontrol kunde man tage Hensyn til den senere Erhvervsindtægts Størrelse. Med Hensyn til de tilskadekomne kunde man bestemme, at Erstatningen altid skulde udbetales efter de almindelige Regler i Ulykkesforsikringen, men at et til Erstatningen svarende Livrentebeløb skulde fradrages i Pensionen, naar Tjenestemanden blev afskediget, uanset om det blev straks eller senere; Københavns Kommune har allerede været inde paa Tanker i denne Retning, men man mødte — hvad der var forudset — Modstand fra Tjenestemandsansatserne, og — hvad der ikke var forudset — til en vis Grad ogsaa fra Arbejderforsikrings-Raadet. Endelig kunde man indføje en Bestemmelse om, at ikke alene egentlige Tjenesteforseelser, men ogsaa Udygtighed og Sløjhed i Tjenesten, naar den naar en vis Grad, kan begrunde Afsked uden Pension.

Ja, dette er kun Antydninger, for at vise, at der meget vel kan tages Reservationer imod Misbrug, uden man derfor ophæver Tjenestemandspensionsbegrebet. Om man skal skride til Ændringer i denne Retning, maa bero paa, om man finder, at der er tilstrækkelig Anledning dertil; jeg for min Del er ikke i Tvivl om, at de stærkt stigende Pensionsudgiftstal inden mange Aar vil vise sig at være et ganske afgørende Argument.

Jeg kan resumere mine Bemærkninger om Pensionsretten i følgende. Tjenestemandspensionen har den store Fordel at være tilstrækkelig; derfor er den Tjenestemændenes vigtigste Rettighed og det naturlige Ideal for de privat ansatte at se hen til. Men Tjenestemandspensionen er ikke tilstrækkelig skærmet imod Misbrug; paa dette Punkt kan det offentlige lære af de privat ansattes Forhold, uden at man dog derfor behøver at gaa saa vidt i Indskrænkninger, som man er gaaet overfor disse.

Det næste Tjenestemandsgode, som skal omtales, er Sygelønsretten. Tjenestemændenes Stilling under Sygdom er bestemt derved, at de har fast Løn og Pensionsret. Heraf følger, naar intet andet positivt er fastsat, at de har Ret til fuld Løn under Sygdom. Men i de nugældende

Tjenestemandsregler er der blevet indført de Bestemmelser om, at Retten til fuld Løn ophører efter et vist Antal Sygedages Forløb, og at der derefter kun udbetales en Del af Lønnen; Nedsættelsen er i Københavns Kommune $\frac{1}{3}$ af Lønnen, saaledes at nedsat Sygeløn bliver $\frac{2}{3}$ Løn; i Staten er Nedsættelsen pr. Dag 1 Tusindedel af Aarslønnen, hvilket omtrent fører til samme Resultat. I Staten sker Nedsættelsen efter 180 Sygedages Forløb, og i Københavns Kommune først efter 365 Sygedage, men der er i Staten taget visse Forbehold om enkelte alvorlige Sygdomme og om Følger af Tilskadekomst, saaledes at jeg er tilbøjelig til at tro, at Kommunens Nedsættelsesregler i Praksis er mere effektive end Statens. For begge gælder, at adskilte Sygeperioder lægges sammen, men at man kan rense sig for alt forbigangent ved at være rask igennem et længere Tidsrum — i Kommunen et helt Aar; bliver man derefter paany syg, faar man igen fuld Løn, indtil den fastsatte Grænse for Sygedageantallet eventuelt paany naaes. Baade for Staten og Kommunen gælder, at Tjenestemændene til enhver Tid kan afskediges med det fastsatte 3 Maaneders Varsel; de har altsaa ingen Ret til at kræve, at man lader dem gaa en længere Tid paa Sygeløn, inden de afskediges. Men Praksis er den, at man gerne venter et Aars Tid med at rejse Afskeds-spørgsmaalet, hvis den syge Tjenestemand da ikke er affældig paa Grund af Alder, eller Sygdommen paa Forhaand er haabløs. Hvis Tjenestemanden afskediges, skal han imidlertid have Pension, og allerede Hensynet hertil kan i visse Tilfælde bevirke, at man lader betydelig længere Tid end et Aar hengaa, i Haab om, at paagældende paany kan blive tjenstdygtig.

De privat ansatte er ogsaa paa dette Punkt ret forskellig stillet. De egentlige Lønarbejdere har deres statsanerkendte Sygekasser, og herfra faar de under Sygdom — foruden fri Læge, Hospital og delvis Medicin — et Pengebidrag, hvis Størrelse beror paa, hvilken Præmie de betaler; Maksimum er $\frac{1}{3}$ af Lønnen, dog ikke over 6 Kr. pr. Dag. Nogen Forpligtelse til at yde dem noget, naar de er syge, har Arbejdsgiveren i Almindelighed ikke, og jeg har Indtryk, at frivillige Ydelser paa dette Omraade kun forekommer meget sparsomt. De maanedslønnede Privatfunktionærer har derimod Ret til fuld Løn, indtil de afskediges efter lovligt Varsel, $\frac{1}{2}$ Maaned eller 3 Maaneder efter deres Stillings Art. Men her er der en Tilbøjelighed til at strække sig udover det pligtsmæssige, særlig overfor veltjente og betroede Funktionærer og ogsaa egentlige Sygelønsregler er begyndt at faa Indpas i Overenskomster og Regulativer. Hovedresultatet for privatansatte er imidlertid, at Retten til at faa Løn fra Arbejdsgiveren under

Sygefraværelse er meget begrænset; for Arbejdere praktisk talt slet ingen, for maanedslønnede kun i en kort Periode; hvad der ydes herudover er som Regel frivilligt.

At Tjenestemændenes Stilling her er langt fastere og langt gunstigere end de privat ansattes, er indlysende. Men Spørgsmaalet er ogsaa her, ligesom for Pensionsretten, om denne gunstigere Stilling misbruges. Det ligger nær at søge Vejledning i Sygedagetallene. Det gennemsnitlige Antal af Sygedage pr. Tjenestemand var i Københavns Kommune i 1920—21 og 1921—22 følgende:

	1920—21	1921—22
De store Funktionærklasser (Sporvejstjenestem. m. v.)		
Mænd	15	16
Kvinder	16	20
Lærerpersonalet.		
Mænd	15	18
Kvinder	25	33
Kontorpersonale (Assistent- ter, Kontorister og Elever).		
Mænd	9	11
Kvinder	15	22
Embædsstanden.		
Mænd	11	12

Tallene er at forstaa saaledes, at de indeholder ikke blot forsømte Arbejdsdage; men ogsaa mellemliggende Fridage; for Lærerpersonalet er der medtaget en konstrueret Feriesygelighed, hvorved man er gaaet ud fra, at Helbredet er det samme i Ferierne som udenfor disse. Tallene for 1921—22 var særlig høje paa Grund af Influenzaepidemien i Januar Kvartal 1922, ganske særlig for Lærere og Lærerinder, der maaske er mere udsat end mange andre; gennemsnitlig ligger Tallene for 1921—22 ca. $\frac{1}{4}$ højere end Tallene for 1920—21, der vistnok nogenlunde kan betegnes som et normalt Aar, men Tallene skifter forøvrigt meget fra Aar til Aar, og er nu noget højere, end de var for en halv Snes Aar tilbage. Fra forskellige store Statsinstitutioner foreligger der ogsaa Sygestatistik, som ligeledes varierer meget fra Aar til Aar og for de forskellige Tjenesteklasser. Jeg skal ikke gengive Tal herfra, men nøjes med at sige, at hvad jeg i saa Henseende har haft Lejlighed til at gøre mig bekendt med, tyder paa, at Københavns Kommunes Tal falder nogenlunde sammen med Erfaringerne for andre Tjenestemænd, saaledes at man ikke begaar nogen større Fejl ved at betragte dem som nogenlunde typiske Tjenestemandstal.

Heroverfor staar Sygekassetallene: en 7 à 8 Sygedage for københavnske Sygekassemedlemmer; omtrent ens for Mænd og Kvinder.

Der er altsaa et stort Overtal for mandlige Tjenestemænd og et meget stort Overtal for

kvindelige Tjenestemænd. Med tilnærmelsesvis, summarisk Rigtighed kan man sige, at de mandlige Tjenestemænds Sygedagetal er omkring det dobbelte af Sygekassernes og de kvindelige Tjenestemænds omkring det tredobbelte. Hvori skal vi søge Forklaringen herpaa? Skulker Tjenestemændene?

Det maa vistnok erkendes, at Materialet hverken for Tjenestemændenes eller for Sygekassernes Vedkommende er saa specialiseret og sigtet, som det burde være, naar man rigtig skal tilbunds i Sagen. Men selv ved en ganske raa Beskæftigelse med Materialet naar man til at se, at den rent talmæssige Forskel mellem Tjenestemænd og Sygekassemedlemmer er grønlere end den virkelige Forskel. Først maa det nemlig bemærkes, at Tallene angaar noget forskelligt: Tjenestemandstallene angiver alle Sygedagene for de paagældende; Sygekassetallene angiver derimod kun Sygedage, for hvilket Kasserne har haft Udgifter til Pengeunderstøttelse eller til Hospital. Paa denne Maade bliver der et betydeligt Antal Sygedage, som ikke kommer med i Sygekassestatistiken: Faadagessygdomme (Sygekasselovens § 20 og § 22. 5.); de mellem-liggende Perioder imellem Betalingsperioderne (§ 24, 1ste Punktum); samt Sygdom hos de Medlemmer, der (ifølge § 22. 1) ikke har sikret sig Pengehjælp, d. v. s. adskillige Kvinder samt unge Mænd under 18 Aar. Jeg tør ikke udtale selv et løst Skøn over, hvor meget disse Poster beløber sig til; men at det er betydelige Tal, er utvivlsomt, og navnlig det sidstnævnte Forhold maa vistnok bevirke, at Sygekassestatistiken bliver ganske misvisende som Grundlag for en Opfattelse af Kvinders Sygelighed i Almindelighed. Hertil kommer yderligere et Forhold, som jeg ikke tror, man kan lade være at tillægge Betydning: Sygekassemedlem kan man blive, naar man er 15 Aar; Tjenestemand bliver man i Almindelighed først imellem det 25. og 30. Aar. Sygekasserne har her et ungt Mandskab, som maa lette Gennemsnitstallet betydeligt. Man tør derfor paastaa, at i alt Fald en ikke ringe Del af den konstaterede Forskel mellem Tjenestemandstallene og Sygekassetallene har en fuldt ud, fyldestgørende Forklaring. Jeg vilde imidlertid ønske, at den Opgave engang vilde blive taget op fra dertil kompetent Side: at foretage en betryggende, rationel Undersøgelse af Forholdet imellem Tjenestemandssygelighed og Sygekassesygelighed, saaledes at man fik fuld Klarhed herover. Statistisk Departement har i 1910 publiceret en Sygelighedsstatistik paa Grundlag af Erfaringer fra de anerkendte Sygekasser, men her er der ikke taget Hensyn til de Sygeperioder, som Sygekasserne ikke regner med; dette Værk er derfor ikke anvendeligt i denne Forbindelse. At en saadan ny Undersøgelse vil-

de føre til, at der slet ingen reel Forskel er, anser jeg dog for ganske udelukket; dertil er den talmæssige Forskel altfor stor. Og man kommer saaledes alligevel ikke uden om Spørgsmaalet: Skulker Tjenestemændene?

(Fortsættes.)

LOKOMOTIVFYRBØDERKREDSEN

Afdelings-Kassererne bedes sammen med Kontingentet for April Kvarstal sende Bidragene til Opholdsværelsernes Udsmykning (20 Øre pr. Medlem pr. 1. Juli).

Carl Petersen.

EN GENIAL LOKOMOTIVMESTER PAA GB.

En Lokomotivmester paa Gb. (en forhenværende Lokomotivfører) havde faaet den gode Idé, at der ved at lade Lokomotivfyrbøderne selv lempe Kullene paa Maskinerne, kunde spares nogle Remisearbejdere.

Men vedkommende Lokomotivmester turde selvfølgelig ikke give Ordre til, at Remisearbejderne ikke skulde lempe Kullene, men udstedte en Ordre (uden Underskrift), at der først skulde lempes Kul efter at Maskinerne havde staaet i Remissen i 12 Timer. Det var genialt, men det gik bare ikke, Lokomotivfyrbøderne kendte Ordren, hvori der staaar, at Lokomotivfyrbøderne er fritaget for Kullempning, og vedkommende Lokomotivmester maatte selv rive den geniale Ordre ned.

Bedre Held næste Gang, Hr. Lokomotivmester.

H.

MINDEFEST I TØNDER

Tønder Afdelinger festede i Anledning af 3-Aarsdagen for de første danske Lokomotivmænds Ankomst til de sønderjydske Landsdele den 12. Juni paa Tønderhus.

I Festen deltog ogsaa Medlemmer fra Tinglev og Løgumkloster, som sammen med det tyske Lokomotivpersonale, som overnattede her, samt Remisehaandværkerne, tilbragte en yderst fornøjelig Aften sammen.

Under det fælles Kaffehord opførtes paa Scenen »Smedenens Skrue«, skrevet af den store

franske Digter Coppée — Dramaet blev helt godt fremført — særlig bør Lokofører A. Andersen nævnes for sin udmærkede Fremstilling af den anklagede Smed.

Ud paa Natten serveredes der Bollepunch, hvorunder der paa Scenen var Optræden af forskellige Amatører indenfor Afdelingerne — alle gjorde vældig Lykke.

En særlig Omtale og Tak fortjener Lokofører J. M. Jensen for sin udmærkede Præsentation som Musiker, han og en Dame fra Flensborg spillede utrættelig til Festen sluttede Kl. 3, da Deltagerne skiltes, enige om at have tilbragt en fornøjelig og mindelig Aften.

En af Deltagerne.

EN ENKEBY.

Forbrugsforeningen for Embeds- og Bestillingsmænd samt Læger, som for Tiden tæller ca. 22 000 Medlemmer havde forleden indbudt Repræsentanter for Fagpressen til et Møde, hvor man froelagde en Plan til en Enkeby.

Vi skal, inden vi omtaler denne Plan, i korte Træk fortælle lidt om Forbrugsforeningen.

I Foreningen kan enhver Tjenestemand blive optaget mod et ringe Indskud. Der betales ikke Kontingent. Leverandør til Medlemmerne er forskellige Handlende rundt om i Byen. Ved Indtrædelse i Foreningen udleveres en Fortegnelse over Leverandørerne. Der er i de senere Aar udbetalt ca. 7 pCt. i Udbytte til Medlemmerne af deres Indkøb i Aarets Løb. Foreningen byder den Fordel, at Medlemmerne ikke er bunden til bestemte Handlende, men staar fuldstændig frit i Valget af saadanne.

Repræsentantskabet i Forbrugsforeningen for Embeds- og Bestillingsmænd samt Læger har for kort Tid siden nedsat et Udvalg til Behandling af en Plan, der er fremsat af Foreningens administrerende Direktør, Postmester *Einar Holbøll*. I Hovedtrækkene gaar Planen ud paa gennem en ringe Begrænsning af Foreningens aarlige Udbytte at stille Kapital til Raadighed for Opførelsen af en hel lille Koloni af Huse med i enhver Henseende tidssvarende udstyrede Smaalejligheder og i tiltalende Omgivelser. Disse Lejligheder skulde saa udlejes til en moderat Leje til Enker efter Medlemmer.

Da Forbrugsforeningen i Øjeblikket tæller ca. 22 000 Medlemmer, vil man kunne forstaa,

at det Offer, som skal bringes af det enkelte Medlem, er saa ubetydeligt, at denne Plan virkelig har Udsigt til at kunne blive gennemført med Kraft. Vi hilser da dette smukke Udslag af danske Tjenestemænds Samfølelse med Glæde og haaber, at det maa lykkes at virkeliggøre Planen i en nær Fremtid. Vi skal nok holde vore Læsere underrettede om, hvorledes det videre gaar med Planen; vel staar man endnu kun paa Overvejelsernes Stadium, men vi har Grund til at tro, at de »forberedende Øvelser« vil blive drevet med fuld Kraft, saa at der inden længe kan foreligge et fuldt færdigt Projekt, der vil være den store Forening værdigt.

SANGERSTÆVNE

Søndag den 10. Juni deltog Esbjerg Lokomotivmands Sangforening i et Sangerstævne i Skærbæk (Sønderjylland), hvor ca. 400 Sangere var forsamlede. Naar Esbjerg Lokomotivmands Sangforening kunde stille med 20 Sangere, skyldes det Hr. Ingeniør Hersoms samt Lokomotivmester Bertelsen og fungerende Lokomotivmester M. Larsen og det stedlige Personales store Velvilje, hvorfor Sangforeningen herigennem bringer dem sin bedste Tak.

H. P.

SYGEKASSEN

Jernbanelæge, Dr. med. H. P. T. Ørum, Sortedamsgade 5, er bortrejst fra 30. Juni—9. August d. A. Hans Praksis varetages i nævnte Tidsrum af Overlæge Biering, Vendersgade 5. Telefon Byen 4005.

Konsultationstid: Kl. 1½—2½ samt Fredag Kl. 6—7.

BYTNING

En Lokomotivfyrbøder paa Gb. ønsker at bytte Opholdssted med en Kollega i Brande eller Fredericia. Billet mrk. 110.

Nærværende Nummer er afleveret paa Avispostkontoret den 4. Juli.